

Oponentský posudek na bakalářskou práci Blanky Mauleové, Jan Jiří Harant z Polžic a Bezdruzic, český šlechtic a exulant

Práce podává jednak stručný životopis Jana Jiřího Haranta v širším kontextu jeho doby a jednak seznamuje s jeho stěžejním literárním dílem, s tzv. Pamětmi. Cíl práce je v úvodu jasně vymezen, stavba textu je logická a promyšlená.

V první části autorka sleduje Jana Jiřího Haranta před odchodem do exilu, svůj výklad začíná obratnou kompilací z literatury, v níž podává základní informace o rodu Harantů. Dále následuje kapitola věnovaná dětství a životu Jana Jiřího v letech mládí a dospělosti až do jeho odchodu za hranice, zde autorka vzhledem k nedostatku pramenů k Harantově osobě zvolila obecnější rovinu výkladu a bohatě využila analogií s výchovou, vzděláním a počátky kariéry u příslušníků nižší šlechty v 16. století. Kromě využití literatury autorka pro obě kapitoly podnikla také archivní výzkum. Shrnutí problematiky počátků pobělohorské rekatolizace, která měla bezprostřední dopad na další Harantovy osudy, uzavírá první část práce.

Ve druhé části autorka sleduje Jana Jiřího v exilu, tuto tematiku uvádí stručným shrnutím exilové problematiky, dále líčí osudy Jana Jiřího, především jeho pobyt v Hofu. Zde se pokusila o podrobnější zmapování exilové společnosti. Na základě literatury a dostupných pramenů autorka získala ucelenou představu, zřejmě dosud nejdokonalejší, o českých exulantech v Hofu. Ta by již mohla být upřesněna pouze s využitím pramenů uložených v německých archivech.

Poslední část práce je věnována Pamětem, hlavnímu písemnému dílu Jana Jiřího Haranta a současně i prvořadému zdroji informací o jeho osudech. Autorka se pokusila o historický rozbor tohoto díla, sleduje ho především z hlediska výpovědní hodnoty Pamětí a přístupu autora k dění, které zachycoval. Tato kapitola je pro celek práce významná, protože Paměti byly hlavním pramenem pro celou práci a kritický pohled na ně (jehož se autorka úspěšně zhostila) pomáhá jejich správné interpretaci.


I když je cíl práce na první pohled jasný a může se zdát v podstatě nenáročný, je třeba upozornit, že ve skutečnosti jde o úkol nelehký, komplikovaný především velmi omezenou pramennou základnou. Jak již bylo řečeno, základním zdrojem informací se pro B. Mauleovou staly Harantovy Paměti, přesněji jejich tištěná podoba vydaná Ferdinandem Menčíkem na sklonku 19. století. Za velké pozitivum práce ovšem považují skutečnost, že se autorka neomezila jen na tento základní pramen a že – pokud to bylo možné – využívala i další prameny, v některých případech archivní (z fondů Stará manipulace a Desky zemské). Samozřejmě s jistotou zvládla odbornou literaturu.

Připomínek mám málo, a to především k některým formálním záležitostem, místy ke stylistice a také k poznámkovému aparátu. Citační úzus ve shodě s modelem prosazovaným v ČČH je sice v pořádku, ale práce by více než rok a půl po přejmenování SÚA na Národní archiv měla tuto skutečnost reflektovat. Za poněkud nejasné dále považuji užívání termínů exulant – emigrant. Doporučoval bych také obezřetnější přístup k údajům o rekatolizaci v knize Františka Krásla o arcibiskupu Harrachovi, jejíž vyhraněně prokatolická tendence poněkud zkresluje úlohu katolické církve v procesu pobělohorské rekatolizace.

Celkově ovšem předloženou práci považuji za velmi zdařilou a rozhodně přínosnou pro poznání osobnosti a doby Jana Jiřího Haranta. Jejím velkým kladem je důsledná snaha o zasazení osobnosti Jana Jiřího do dobových souvislostí. Práce představuje solidní východisko pro další autorčiny výzkumy dané tematiky.

Soudím, že předložená bakalářská práce Blanky Mauleové splňuje (ba v mnohém převyšuje) požadavky kladené na bakalářské práce, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 14. 9. 2006


doc. PhDr. Jiří Mikulec, CSc.